

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ ■ تلفن: ۰۲۱-۲۳۰۰۴۰۰۰

دورنگار تحریریه: ۰۲۳۰۰۴۴۳۳ ■ سازمان توزیع: ۰۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳

اسور مشترکین: ۰۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ سازمان آگهی‌ها: ۰۴۹۱۰۵۰۰۰ ■ شماره پیامک: ۳۰۰۱۱۲۴۰

تلفن گویا: ۰۲۳۰۰۴۴۴۴ ■ چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم

شاپا: ۰۶۶۳۷-۱۷۳۵-۱۷۳۵ ■ پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir

پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

حکمت

امام باقر(ع)

آن که در به پا داشتن حق بکوشد، موفق گردد.

غور الحکم

نگته روز

کوچ به سمت زندگی

مهاجرپذیرترین و مهاجرفرست‌ترین استان‌های ایران کدامند؟

وقتی حرف از مهاجرت می‌شود ذهن ما ناخودآگاه به سوی کشورهای مقصد عموماً اروپایی می‌افتد اما موضوع مهاجرت داخلی حالا دارد شتاب بیشتری می‌گیرد و این مسأله می‌تواند پیامدهای ناگواری به همراه داشته باشد. از برهم خوردن بافت اجتماعی و فرهنگی برخی شهرها بگیرد که باعث تضادها و تنش‌هایی می‌شود تا افزایش پدیده‌هایی همچون حاشیه‌نشینی در شهرهای بزرگ که عموم ساکنان آن را مهاجرانی تشکیل می‌دهند که از شهر و دیار خود به سمت شهرهای بزرگ روانه شده‌اند. کارشناسان این حوزه معتقدند موازنه مهاجرتی در کشور به هم ریخته و به نظر می‌رسد الگوی مهاجرتی تغییر کرده است. برخی شهرها خالی از جمعیت می‌شوند و در برخی شهرها سرریز جمعیتی صورت می‌گیرد. از جمله استان‌های مهاجرپذیر می‌توان به تهران اشاره کرد که افراد زیادی را از شهرهای مختلف در دل خود جاداده است. اما موضوع فقط پایتخت نیست. شهرهای دیگری هم هستند که کم و بیش با همین مشکل دست و پنجه نرم می‌کنند. اولین کانون مهاجرفرستی هم غرب و جنوب غربی کشور است. سرریز شدن جمعیت در استان‌های مهاجرپذیر موجب ایجاد مشکلات اقتصادی و اجتماعی می‌شود. به طور مثال در بعد اقتصادی باعث افزایش قیمت زمین، مسکن و اجاره‌بها می‌شود. در تهران هم این موضوع قابل مشاهده است. در یکی از آخرین سرشماری‌ها الگوی جابه‌جایی ۴ میلیون و ۳۰۱ هزار نفر طی ۵۰ سال بررسی شده که آورده‌های جالب توجهی دارد. این‌که تهران در این مدت میزان بیش از ۲۲۱ هزار نفر بوده و از این منظر در صدر فهرست مهاجرپذیرها قرار دارد و از دیگر سو خوزستان با فرستادن ۷۹ هزار نفر مهاجرفرست‌ترین استان ایران بوده است.

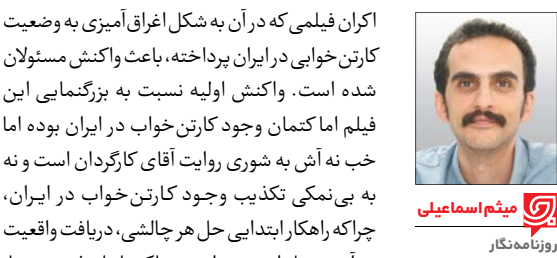

تو فکر یک سقفم

چرا هنوز نسبت به پدیده کارتن‌خوابی دچار بدفهمی هستیم؟

هم افزایش و آن طور که برخی کارشناسان می‌گویند، سن افراد کارتن‌خواب هم کاهش داشته است. علاوه بر اینها در این سال‌ها سیاست‌های مادر توانمندسازی به‌رغم صرف هزینه‌های قابل توجه موفقیت چندانی نداشته است. آن قدر که حتی در اندک گزارش‌های موجود در نهاد‌های متولی این امر می‌توان اعتراف به اثربخشی محدود این سیاست‌ها را به آشکاری دید. حسن موسوی چلک، رئیس انجمن مددکاران اجتماعی ایران معتقد است نداشتن آمار از تعداد کارتن‌خواب‌ها محدود به کشورمان نیست و اساساً روشی برای پایش تعداد آنها در دیگر کشورها هم وجود ندارد. او به جام‌جم می‌گوید: «اساساً در کارتن‌خوابی، بازگشت به خانواده معنایی ندارد. برنامه‌های مداخلاتی هم بر محور بازگشت به خانواده اجرا نمی‌شود، به این معنا که اولویت اولیه این برنامه‌ها بازگشت کارتن‌خواب‌ها به خانواده نیست. ذات این پدیده هم این طور است که این اولویت به سادگی میسر نمی‌شود.» کارتن‌خوابی یک پدیده تک‌معلولی نیست. به این معنا که نمی‌توان فقر یا افزایش اعتیاد یا حتی وضعیت مسکن را در شهودتر شدن کارتن‌خوابی در ایران بدانیم. هر چند می‌دانیم جمعیت بالای این افراد را معناداران تشکیل می‌دهند اما نمی‌توان حکم به یکی دانستن آنها و معناداران متجاهر داد. به عنوان مثال، حسن چلک به مواردی در افزایش این پدیده اشاره می‌کند که شاید کمتر به آن پرداخته شده است.

او می‌گوید: «یک عامل تعیین‌کننده در این حوزه، کاهش مسئولیت‌پذیری خانواده در قبال این افراد است. یا مؤلفه دیگر را باید در گسترش شهرنشینی بدانیم، چون می‌دانیم شهرنشینی اقتضانات خودش را دارد و باعث تغییر سبک زندگی و الگوهای ارتباطات اجتماعی می‌شود. قبل از این خود بافت محلات اجازه کارتن‌خوابی را به افراد نمی‌داد، چون کارکرد این محلات به نوعی باعث مراقبت از آنها می‌شد اما با بر هم خوردن محلات به دلیل گسترش شهرنشینی، این شکل از مراقبت از بین رفته است. از سوی دیگر مردم هم به‌واسطه افزایش گرفتاری‌های شخصی و سخت‌تر شدن معیشت زندگی‌شان، کمتر راغب به انجام این دست مراقبت‌ها هستند.»

مهدی اسماعیلی
روزنامه‌نگار

آسیب‌های اجتماعی ازجمله پدیده کارتن‌خوابی، کودکان کار یا معناداران متجاهر هستیم، نمی‌توانیم برای حل این چالش‌ها قدمی برداریم. این‌که معناداران متجاهر را جمع‌کنیم به معنای حل این معضل نیست. این‌که به صورت رسمی اعلام کنیم کارتن‌خوابی در ایران نداریم هم همین‌طور. دریافت‌های نادرست در رابطه با کارتن‌خوابی بیش از این هم وجود داشته، یادمان نرفته که یکی از اعضای شورای شهر پیشین تهران، کارتن‌خوابی را یک‌نوع سبک‌زندگی خوانده بود. سؤال این است که چرا این دریافت‌ها این قدر متفاوت و گاهی همچون مورد اخیر متناقض است؟

فارغ از این اظهارنظرها اما باید بدانیم داده‌های مستندی در رابطه با این پدیده نسبت به دیگر آسیب‌های اجتماعی در دسترس نیست و به همین دلیل اقدامات کمتری هم در رابطه با توانمندسازی کارتن‌خواب‌ها صورت گرفته است. طی دوده‌ها اخیر، پایش صحیحی در رابطه با کارتن‌خوابی صورت نگرفته و به همین دلیل نمی‌توانیم با استناد به آمار و اعداد بگوییم کارتن‌خوابی نسبت به افزایش جمعیت دو دهه اخیر چقدر رشد داشته است؟ اما سوالات مهم‌تری هم در این باره وجود دارد. اگر به مشاهدات پیرامونی‌مان تکیه کنیم، می‌توانیم نسبت به افزایش پدیده کارتن‌خوابی حکم بدسیم اما این افزایش معلول چه علت‌هایی است؟ ساده‌تر این‌که چه اتفاقی افتاده که تعداد کارتن‌خواب‌ها بیشتر شده؟ نه‌تنها تعداد که تلخی قصه در این است که تنوع کارتن‌خواب‌ها

امروز در تاریخ

- زادروز بزرگ امکاتیان، تهیه‌کننده و بازیگر سینما/ ۱۳۳۲
- سالمرگ کمال‌الملک.
- نقاش پرواژه ایرانی/ ۱۳۱۹
- وقوع حماسه خونین پاه/ ۱۳۵۸
- وفات استاد محیط طباطبائی/ ۱۳۷۱

واحه

کوه ناهموار را هموار کردن سخت نیست
حرف ناهموار را هموار کردن مشکل است
صائب تبریزی

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۳:۰۸	غروب آفتاب: ۱۹:۵۱
اذان مغرب: ۲۰:۱۰	نیمه شب شرعی: ۰۰:۲۴
اذان صبح (فردا): ۰۴:۵۵	طلوع خورشید (فردا): ۰۶:۲۶

پیشخوان

نوشانوش

طبقه اجتماعی و سوابق علمی افراد در دوران دفاع‌مقدس چندان تاثیرگذار نبود و آنچه جایگاه رزمندگان ایرانی را در جبهه‌ها متمایز می‌کرد، میزان مسئولیت‌پذیری در کنار ایمان و شجاعت آنها بود که گاه از یک فرد کم‌سن و سال و طبعاً با مدارج علمی پایین، رزمنده اثرگذار و درمواقعی هم فرمانده شجاع و تاثیرگذاری می‌ساخت. نمود عینی این موضوع را می‌توان در رمان «نوشانوش» محمد محمودی نورآبادی دید که قهرمان اصلی این داستان، «علی‌شیر» جوان ۱۷ ساله‌ای از جامعه عشایری است. این شخصیت، نمادی از رزمندگان ایرانی با ویژگی‌های یادشده است؛ افرادی ساده و صمیمی از یک منطقه عشایری که وقتی پای‌شان به یک رویداد بزرگ و سرنوشت‌ساز ملی، مثل دفاع‌مقدس باز می‌شود در حد و اندازه یک درجه‌دار ارتش دشمن و حتی فراتر از آن ظاهر می‌شوند. نویسنده محدوده زمانی حدود ۱۴ ماه را برای بستر روایی رمان خود انتخاب کرده و مجموع حوادث این مدت را از دیدگاه دو نیرو از دو صف نیروهای مقابل هم (ایرانی و عراقی) بیان می‌کند. بخشی از داستان هم به سرنوشت آدم‌ها در سال‌های بعد از پایان جنگ می‌پردازد که نشان می‌دهد اکثر مناطق جنگی، به دلمشغولی‌ها و کارهای روزمره خود بازگشته‌اند. این درحالی‌است که آنها در زمان جنگ و در جبهه‌ها، هر دو مسئولیت فرماندهی گروهان را برعهده داشتند.

ناگفته‌های شنیدنی از «مختارنامه»

«مختارنامه» یکی از پرمخاطب‌ترین سریال‌های تاریخ ایران است. سریالی که پیرامون زندگی و قیام مختار تقفی به کارگردانی داوود میرباقری است. این سریال به داستان مختار تقفی، با کنیه ابواسحاق و چگونگی قیام او پس از حادثه عاشورا به خونخواهی حسین بن علی می‌پردازد. اولین قسمت از سریال مختارنامه در تاریخ ۹ مهر ۱۳۸۹ از شبکه یک سیما به‌نمایش درآمد و پخش آن تا ۷ مرداد ۱۳۹۰ ادامه یافت. این سریال در ۴۰ قسمت ۵۶ دقیقه‌ای ساخته شده است و به عنوان یکی از پربازدیدترین سریال‌های صداوسیما شناخته می‌شود.

پرسه

نوستالژی تلخ آبی‌ها

فردا در راستای هفته دوم لیگ برتر ایران، استقلال تهران در شهر انزلی به مصاف تیم ملوان این شهر می‌رود. ملوان پس از پنج فصل توانسته دوباره در سطح اول فوتبال ایران حضور پیدا کند و این باعث شده از همین حالا انتظار بازی مهیجی را داشته باشیم. هر دو تیم، لیگ را با شکست آغاز کرده‌اند و این نکته هم به حساسیت این بازی افزوده است اما فارغ از همه این مسائل همواره مصاف‌های این دو تیم شور و حساسیت بسیاری داشته و البته که یکی از خاطره‌انگیزترین بازی‌های لیگ برتر هم مربوط به دیدار این دو تیم در شهر انزلی در راستای رقابت‌های اولین دوره از لیگ برتر ایران است. جایی که استقلال تهران در هفته آخر تنها نیاز به یک تساوی داشت تا قهرمان لیگ شود اما از ملوان شکست خورد تا در سوی دیگر، پرسپولیس با برد فخرسیاسی اولین قهرمان لیگ برتر نام بگیرد.

برای دیدن این ویدئو
کیوارکد زیر را
اسکن کنید

برای دیدن این ویدئو
کیوارکد زیر را
اسکن کنید

پیشنهاد روز

است که این نمایشنامه‌ها اجرایی منتهای داشته‌اند و جایی برای تخیل کارگردانان آثار سینمایی باقی نگذاشته‌اند اما هرچند تعداد اقتباس از نمایشنامه‌ها و رمان‌ها قابل مقایسه نیست اما در میان همین معدود اقتباس‌های سینمایی از نمایشنامه‌ها هم آثار ماندگار بسیاری به چشم می‌خورد که به چند نمونه از آنها اشاره می‌کنیم.

روایت خودشان را از جهان روایت‌شده نویسنده‌ها داشته‌اند اما به شکل قابل‌توجه و عجیبی این اقتباس‌ها از نمایشنامه‌های مطرح کمتر بوده است! هرچند حوزه نمایش و تئاتر تئیدگی ویژه‌ای با سینما داشته اما سینماگران کمتر سراغ نمایشنامه‌های موفق رفته‌اند تا آن را بر پرده سینما به تصویر بکشند. برخی معتقدند اصلی‌ترین دلیل آن این

ادبیات همواره بستر مناسب و مهیایی برای سینما بوده است. کم نبوده‌اند آثار سینمایی موفق که برگرفته از رمان‌ها و داستان‌های منتشرشده ساخته شده‌اند. هنوز هم این رویه ادامه دارد و سینماگران علاقه وافری به رمان‌های چاپ‌شده نشان می‌دهند. در ایران هم کم نبوده‌اند سینماگرانی که آثار ادبی را به تصویر کشیده‌اند و

نگاهی به مهم‌ترین فیلم‌هایی که از نمایشنامه‌ها اقتباس شده‌اند

تئاتر در قاب سینما

گلن‌گری گلن‌راس

تابه حال فیلم‌های زیادی با اقتباس از نمایشنامه‌های برجسته ساخته شده‌اند اما فیلم «گلن‌گری گلن‌راس» از این رو اهمیت ویژه‌ای دارد که دیوید ممت، نمایشنامه‌نویس مشهور و نویسنده نمایشنامه گلن‌گری گلن‌راس، خود اهل سینماست و علاقه زیادی به نمایشنامه‌اش دارد. عنوان فیلم برگرفته از اسم دو مکان واقعی به نام‌های گلن‌گری و گلن‌راس است که در فیلم هم از آنها نام برده می‌شود. فیلم نقد عمیق و شدیدی بر نظام رفاهی دولت‌های جمهوریخواه آمریکا در دهه ۸۰ است. در فیلم، فروشنده‌ها تحت فشار روانی نامنی شغلی زندگی می‌کنند.

سریر خون

«سریر خون» از جاودانه‌های آکیرا کوروساوا و البته اقتباسی ناب از نمایشنامه «مکبث» شکسپیر است. کوروساوا این اقتباس را با حال‌وهوای فرهنگ ژاپنی ترکیب کرده و حاصل کار فیلمی است که هر تماشاگری را میخکوب می‌کند. بسیاری معتقدند هنوز هم سریر خون سینمایی‌ترین اقتباس از نمایشنامه‌های شکسپیر است. کوروساوا در مکبث، موضوعی را می‌بیند و سعی می‌کند این موضوع را بسط دهد و امروزی کند؛ وضعیت کلی قرون وسطی در اسکاتلند و در زاین قرون وسطی؛ توازی این دو با هم و شباهت‌شان. این چیزی است که کوروساوا در جست‌وجوی آن است و البته که به آن می‌رسد. مسعود فراسی می‌گوید: «سریر خون فیلمی است که بعضی جاها انگار که از اول خلق شده است و تحت‌تاثیر شکسپیر نیست، به شکسپیر باج نداده است.»

کشتار

«کشتار» اقتباسی است از نمایشنامه «خدای کشتار» نوشته یاسمینا رضا. نمایشنامه‌ای که سال ۲۰۰۸ منتشر شد. ماجرای فیلم درباره والدین دو کودک است که در مدرسه با هم درگیر شده‌اند و آنها برای صحبت در رابطه با شرایط فرزندان‌شان دوره دوم هم جمع می‌شوند اما مسأله بالا می‌گیرد و درگیری کودکان به درگیری والدین می‌انجامد. فیلم‌رامی‌توان در زائر کمدی سیاه دسته‌بندی کرد که رومن پولانسکی آن را کارگردانی کرده است. تصمیم پولانسکی برای تبدیل این نمایشنامه بسیار پرمتحتو به یک فیلم سینمایی، ریسکی بود که کمتر کارگردانی می‌توانست آن را قبول کند، چرا که امروزه به جز مخاطبان خاص بسند سینما، کمتر کسی را می‌توانید پیدا کنید که از فیلمی با محیط بسته و خفقان‌آور مانند کشتار استقبال کند!

چه کسی از ویرجینیا وولف می‌ترسد؟

«چه کسی از ویرجینیا وولف می‌ترسد» یکی از بهترین فیلم‌های نمایشی تاریخ سینماست. این فیلم که براساس نمایشنامه‌ای از ادوارد آلبی ساخته شده است، رفتارهای پیچیده‌ای از یک زن و شوهر میناسال را به تصویر می‌کشد که گویا هرگز نمی‌توانند یکدیگر را عاشقانه دوست داشته باشند! بسیاری از منتقدان شخصیت‌های این داستان را پیچیده‌ترین شخصیت‌های تاریخ سینما معرفی کرده‌اند که از جهانی این لقب برانزده فیلم نیز هست. نکته‌ای که چه کسی از ویرجینیا وولف می‌ترسد را از دیگر فیلم‌های تاریخ سینما متمایز می‌کند، قفت در دیالوگ‌نویسی و توجه به نحوه ادای آن است که به استادی تمام توسط ریچارد برتون و الیزابت تیلور ادا شده است.

